

הכרעת דין וגזר דין

1. הרקע העובדתי

הנקבל הינו תלמיד שנה ב' בחוג ללימודי עבודה בפקולטה למדעי החברה. נטען ע"י המשגיח על הבחינה כי בזמן יציאה לשירותים במהלך בחינה נראה הנקבל כשהוא משוחח בטלפון הנייד שלו. במעשה זה שיוחס לו הואשם הנקבל (בכתב הקובלנה) בעבירות של הונאה והפרת הוראות במבחן לפי סעיפים 29.3 ו-29.4 לתקנון.

2. מהלך הדיון

במהלך הדיון ועד שלב ההקראה טען הנקבל בלהט שהנייד כלל לא היה בשימוש במהלך הבחינה וכי הוא כלל לא שוחח בנייד. הוא הסביר שהוא שכח את הנייד בכיס שלו והוציאו בכניסה לאולם הבחינה (במהלך הבחינה) עת שחיפש את כרטיס הרב-קו שלו בכיסו (מפאת חשש שאיבד את הכרטיס).

3. הממצאים

לאחר בירור העובדות ושמיעת העדויות הן של המשגיח על הבחינה והן של הנקבל, התברר (על פי רישום מאת חברת הסלולר) כי המוכשיר הנייד של הנקבל כלל לא היה בשימוש בזמן הרלוונטי של הבחינה. אדגיש כי ממצא אובייקטיבי זה הפריך לחלוטין את האשמה החמורה בדבר הונאה שיוחסה לנקבל. שכן, בניגוד לכתב הקובלנה המקורי ובניגוד לעדות של המשגיח על הבחינות שהופיע בפני בית הדין, מסתבר שטענת הנקבל היתה נכונה ונתמכה, כאמור, בראיה אובייקטיבית שהוצגה מאת חברת הסלולר.

4. תיקון וצמצום האישום

בשל כך, נציג הקובלת, ברוב הגינותו, תיקן את כתב הקובלנה והשמיט ממנו את האשמה בדבר הונאה. יודגש כי נגד הנקבל המשיך לעמוד האישום בדבר הפרת הוראות, והוא הודה בעניין זה. והורשע בהתאם.

5. שלב הטיעון לעונש

ב"כ הקובלת הפנה למקרה דומה שגם בו החזיק הנקבל (שם) בטלפון במהלך בחינה. ב"כ הקובלת הפנה לדברים בהחלטה לפיהם הנקבל (שם) שם לב ששכח את הטלפון אצלו כבר בשלבים מוקדמים של המבחן. ולכן, (לפי ההחלטה שם) גם לאחר השיכחה הראשונית, הבין הנקבל שהוא עומד בפני הכרעה: להודיע למושגיחים ולבקש הבנתם או הסתרת הטלפון למשך הבחינה כולה. ב"כ הקובלת טען שגם כאן השכחה של הנקבל כלל אינה מרפאת את העבירה של הפרת הוראות שעבר. ולכן, התנהלות הנקבל נחשבת עדיין כהתנהלות חמורה. ב"כ הקובלת הפנה את בית הדין לעובדה שהנקבל כבר הורשע בעבר בפני בית הדין בעבירת משמעת קודמת וכי נגדו נפסק עונש של הרחקה בפועל למשך שני סמסטרים וכן עונש על תנאי של שני סמסטרים נוספים. ב"כ הקובלת ביקש שבית הדין בבואו לגזור את דינו של הנקבל, גם יפעיל את העונש על תנאי. ב"כ הקובלת ברוב הגינותו ציין שהוא מסכים שהעונש על תנאי יחפוץ חלקית את עונש ההרחקה בפועל שהנקבל מרצה בתקופה הנוכחית. ויהיה, בפועל, למשך סמסטר אחד נוסף.

לעניין עצם הפעלת העונש על תנאי, ב"כ הקובלת הסביר שמן הראוי להפעיל את העונש על תנאי בשל העובדה שהנקבל אכן הורשע גם הפעם, ולפיכך העונש על תנאי שנגזר עליו בהרשעה בתיק אחר מיום 28.6.18 צריך שיהיה מופעל במקרה זה. ודוק - הנקבל בעת כתיבת שורות אלו, מורחק למעשה בסמסטר א' וסמסטר ב' הנוכחיים בעקבות עבירת הונאה והפרת הוראות בעבודה שהגיש. ב"כ הקובלת הנכבד הדגיש שהנקבל למעשה מורשע בפעם השניה בעבירה של הפרת הוראות והסביר שהפעלת העונש על תנאי מתבקשת בשל כך. הוא הדגיש שבמידה והעונש לא יופעל יהיה בכך כדי לרוקן את העונש על תנאי ממשמעותו. בעניין זה הציג ב"כ הקובלת החלטה, שאמנם אינה מחייבת, אבל יש בה כדי לבטא היטב את עמדתו בדבר הצורך בהפעלת עונש על תנאי. ב"כ הקובלת הסביר שמטרת העונש על תנאי הוא להזהיר את המורשע בעבירה קודמת מפני התנהגות שמביאה אותו לעבור עבירה נוספת, שאז יופעל העונש על תנאי שכבר נפסק נגדו.

מנגד, הסניגור הנכבד, ב"כ של הנקבל, חלק על עמדתו של ב"כ הקובלת. הוא הסביר שהנקבל כבר מרצה עונש של הרחקה בפועל וכי הוספת עונש על תנאי תפגע קשות בלימודיו ותאריכוס לעוד מספר סמסטרים מעבר לתקופת העונש על תנאי שאותה מבקשים להחיל כאן. הוא ציין שהנקבל גם סבל בשל כך שנשללה ממנו מלגת מצטייני פרפריה בסך 20 אלף ש"ח (בשל ההרשעה בתיק הקודם). הסניגור גם הדגיש את הפער בין האישום בקובלנה המקורית לבין הצמצום בהיקף האישומים בתיק זה. הוא הסביר שאלמלא האישור מחברת הסלולר שהפריך את הטענה בדבר שימוש בנייד, היה הנקבל מורשע בעבירה חמורה ושלא בצדק. לפיכך, ביקש הסניגור שהתנאי לא יופעל במקרה זה. וכי בכל מקרה השכחה של נייד בכיס בנסיבות המקרה אינה בדרגת החומרה כפי שהצטייר בקובלנה המקורית.

6. דיון והכרעה

אין חולק שהנקבל הפר את ההוראות בדבר החזקה בטלפון נייד במהלך בחינה. ואין חולק שהנקבל הורשע בתיק אחר (בעבר) בעבירות של הונאה והפרת הוראות. גם אין חולק שקיים נגד הנקבל עונש של הרחקה בפועל וכן עונש על תנאי של שני סמסטרים למשך שנתיים. ולפיכך, השאלה היחידה שעומדת על הפרק בשלב גזר הדין היא שאלת הפעלתו או אי הפעלתו של עונש על תנאי מההרשעה הקודמת כמתואר לעיל.

לעניין עצם הפעלת העונש על התנאי, ולאחר ששקלתי את טענות הצדדים, ולאור נסיבות המקרה אני מחליט שאין להפעיל את העונש על תנאי מקרה זה. אסביר את דברי.

לנקבל יוחסה אשמה חמורה ביותר בדבר שימוש בטלפון נייד במהלך הבחינה, סוג עבירה שנחשב, ובצדק, להונאה. הנקבל משלב ההקראה התעקש שלא כך פני הדברים והסביר שהוא כלל לא שוחח במכשיר הטלפון הנייד. גרסתו הוכחה כנכונה עת המציא אישור מאת חברת הסלולר כמתואר לעיל.

שווה בנפשך שלא היה אישור כזה בנמצא, הרי שאז קיים סיכוי רב שהנקבל היה מורשע בעבירה חמורה זו של הונאה על לא עוול בכפיו. קרי הנקבל היה מורשע בעבירה חמורה במדרג החומרה של הפרות הוראות משמעות מבלי שבפועל עבר על האיסור הרללוניטי בתקנון.

תפקיד בית הדין למשמעת הוא אכן לשמור על כללי המשמעת, וכי מי שעובר על ההוראות ייענש בהתאם לכללים. אבל באותה מידה שבית הדין מצווה כך לעשות, גם אין לשכוח שהליך משמעתי הוא כמעין הליך פלילי וכי הרשעה בענייני משמעת יש לה השלכה אישית ומקצועית כבירה על הנקבלים. ודוק, אמנם הליך משמעתי אינו הליך פלילי במלוא מובן המילה, אבל בהחלט ברור לכאן עלמא שההליך הזה הוא מעין הליך פלילי בכך שהוא משפיע על "גורלם" (האקדמי והאישי) של תלמידים, ולכן שומה על מערכת הקבילה לעשות כל מאמץ בכדי לוודא שכל אישום שמוכא אכן לובן ומשקף בחומרתו את העובדות שניתן להוכיחם. קרי- קיימת חשיבות שמלכתחילה ייעשה כל מאמץ סביר לוודא שכתב קובלנה נתמך במסכת ראייתית מספקת ואיתנה, שמדמה ומשתווה לנטל השכנוע במשפט פלילי. במקרה זה, וחרף כל המאמצים, הניכרים לעין, של הקבילה, לגבש כתב קובלנה הוגן ובר-הוכחה, הסתבר שקיימת ראייה מפריכה (גם אם לא הייתה צפויה) שהוכיחה את חפותו (שאמנם חלקית היא) של הנקבל ובעיקר את חפותו מפני העבירה (החמורה) של הונאה.

לפיכך, סבורני שמקרה זה, על נסיבותיו המיוחדות והחריגות, ואשר נפתח באישום חמור שלבסוף התגלה כחמור מדי, מחייב את בית הדין לקבוע שהעונש על תנאי אינו צריך להיות מופעל במקרה זה. בכך, אני נותן ביטוי לחשיבות ההקפדה היתרה על זכויות נקבלים (נאשמים), בשל מאפייני ההליך המשמעתי כמתואר לעיל. באותה נשימה אציין, שהנקבל כלל אינו זכאי מכל אשמה. נהפוך הוא, שכן על פי הודאתו עצמו הוא אכן החזיק בטלפון נייד בניגוד להוראות. וגם לכך צריך לתת משקל.

סיכומי של דבר, לאור הנסיבות הייחודיות בתיק זה, וחרף אשמתו והרשעתו של הנקבל, אין להפעיל את העונש על תנאי (שנגזרו על הנקבל בהרשעה בתיק הקודם).

7. גזר דין

אני מרשיע את הנקבל בעבירה של הפרת הוראות ואני גוזר עליו עונש כדלקמן:

- פסילת הקורס נשוא הקובלנה- "מבוא ליחסי עבודה" (1051.2100.01).
- הרחקה על תנאי של שני סמסטרים למשך שנתיים. אבהיר, שעונש על תנאי שאני גוזר על הנקבל מתווסף לתקופת העונש על תנאי שכבר עומדת נגד הנקבל בתיק הקודם (ואשר לא הופעל בתיק זה, מן הטעמים שפורטו לעיל).

ההחלטה נתונה לערעור בהתאם להוראות תקנון המשמעת.

ניתן היום, 22.2.2019, בהיעדר הצדדים.

יפורסם ללא שם התלמיד.

פרופ' אמיר חורי
סגן הממונה על המשמעת